

SÖZLÜ SINAV İLE ATAMASI YAPILMIŞ COĞRAFYA ÖĞRETMENLERİNİN SÖZLÜ SINAV SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Dr. Abdullah Türker
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı
turkerabdullah@hotmail.com

Özet

Bu araştırmada 2016 ve 2017 yılında MEB tarafından yapılan sözlü sınavlar sonucunda ataması yapılmış Coğrafya öğretmenlerinin sözlü sınav sistemine ilişkin görüşlerinin ortaya konulması ve bu bağlamda sistemin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırmanın verileri 2016 ve 2017'de atanmış 11 Coğrafya öğretmeni ile yapılan görüşmelerden elde edilmiş ve betimsel analize tabi tutulmuştur. Görüşme verilerine bakıldığında katılımcıların %81,8'i yapılan KPSS ve ÖABT sınavlarının ardından sözlü sınav yapılmasının gereksiz olduğunu beyan etmiştir. Sözlü sınavda öğretmen adaylarının yarısından fazlası sözlü sınavda 5-10 dk kaldıklarını ve branşları ile alakalı soru yöneltilmediğini ifade etmiştir. KPSS ve ÖABT puanları sonrasında hesaplanan ve 2013-2016 yılları arasında doğrudan atama puanı olarak kullanılan P121 puanlarının mülakat sonrasında 2,3 ile 11,5 arasında değişen rakamlarda arttığı tespit edilmiştir. Coğrafya öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda sözlü sınavın atama puanı üzerindeki rolünün ve kapsamının değiştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Coğrafya, Öğretmen ataması, Sözlü sınav, KPSS.

OPINIONS OF GEOGRAPHY TEACHERS ON ORAL EXAMINATION APPOINTMENT SYSTEM WHO WERE APPOINTED BY ORAL EXAMINATION

Abstract

This study aims to find out opinions of geography teachers on oral examination appointment system who were appointed by results of oral examination during 2016-2017 years by the Ministry of National Education of Turkey and to evaluate the system within this context. The data of the research is collected by interviews with 11 geography teachers who were appointed in 2016 and 2017 and is subjected to descriptive analysis. Examination of the data revealed that 81,8% of the participants noted that the oral examination was unnecessary after the KPSS (Public Personnel Selection Examination) and the ÖABT (Content-based Professional Teaching Knowledge Examination) tests. More than half of the participants stated that the oral examination took only 5-10 minutes and no subject-related questions were asked. An increase of 2.3 to 11.5 points was determined on the P121 scores after the oral-examination, which was solely used for appointment during 2013-2013 and is calculated from results of the KPSS and the ÖABT exams. According to the opinions of the geography teachers, a reassessment on the effect and scope of the oral examination on appointment system is recommended.

Keywords: Geography, Teacher Appointment, Oral Examination, KPSS.

Giriş

Öğretmen yetiştirmede geleceğe dönül uzun vadeli planlamalar yapıp ona göre bölüm açma ve kontenjan belirleme çalışmaları yapılmadığı için bazı branşlarda gereksinim duyulandan daha fazla öğretmen yetiştirilmekte ve bu da Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesinde görev yapacak öğretmenlerin belirlenmesinde yazılı sınav uygulamalarına başlanmıştır. MEB tarafından öğretmen istihdamı; Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS), 18.03.2002 tarihli ve 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 24744 sayılı ve 03.05.2002 tarihli Resmi Gazetenin yayınlanıp yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacak Adaylara Yapılacak Sınavlar ile İlgili Usul ve Esasları hükümlerine göre yapılmaktadır (Resmi Gazete, 2002).

KPSS sınavlarında tüm kamu kurumlarında çalışacak adayların belirlenmesinde Genel Kültür (GK) ve Genel Yetenek (GY) sorularından oluşan testler uygulanmaya başlanmıştır. Öğretmen adaylarının meslek bilgisi düzeylerini de ölçmek amacıyla öğretmen adaylarının girdiği GK-GY testlerine ek olarak Eğitim Bilimleri (EB) testi de eklenmiştir. Artan öğretmen adayı sayısına karşın kontenjanların sınırlı olması adayların seçiminde yeni sınav uygulamalarını gerekli kılmıştır. 2013 yılında kadar tüm öğretmen adaylarında olduğu gibi Coğrafya öğretmenleri de GK+GY ve Eğitim Bilimleri sınavından alınan puanlara göre MEB okullarında göreve başlamışlardır.

2013 yılından itibaren MEB kendi beklentileri doğrultusunda 15 branşa yönelik alan bilgisi ve alan eğitimi sorularından oluşan Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) sınavı yapacağını belirtmiş ve bu sınavın amacını alanında yeterli bilgiye sahip bireyleri görevlendirebilmek olarak açıklamıştır. ÖSYM tarafından hazırlanan ÖABT sınavında tüm branşlarda 40 soruluk Alan Bilgisi Testi ile 10 soruluk Alan Eğitimi Testi'nden oluşan 50 soruluk sınav yapılmıştır (Şahin ve diğerleri, 2015;184). 2013 yılından itibaren yapılan KPSS (GK+GY+EB) sınavı sonrasında yapılan ÖABT sınavının atama puanına etkisi % 50 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen ihtiyacının artması ve ilk atama alanlarından tayinlerle bir yılın sonunda ayrılan öğretmenlerin olması nedeniyle Millî Eğitim Bakanlığı (MEB); kalkınmada birinci derecede öncelikli yöreler olmak üzere boş öğretmen norm kadrosu bulunan örgün ve yaygın eğitim kurumlarında 14 Temmuz 1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4. maddesinin (B) fıkrası kapsamında sözleşmeli öğretmen istihdam etme kararı almıştır. Sözleşmeli öğretmen atama sürecinin usul ve esaslarını belirlemek üzere 3 Ağustos 2016 tarih ve 29790 sayılı Resmî Gazetede Sözleşmeli Öğretmenlik İstihdamına İlişkin Yönetmelik ile 5 Ağustos 2016 tarihinde resmi web sayfasından sürecin işleyişine yönelik kılavuz niteliğinde Sözleşmeli Öğretmenliğe Başvuru ve Atama Duyurusu yapılmıştır. Söz konusu duyuruda ihtiyaç duyulan farklı branşlarda 657 sayılı kanunun 4/B maddesi kapsamında daha önce sözleşmeli öğretmen olarak çalışıp sözleşmesi feshedilenlerden bir yıl bekleme süresini tamamlamış ve daha önce devlet memurluğundan ve meslekten çıkarılmayı gerektiren herhangi bir ceza almamış adaylar arasından atanmak istedikleri alanın gerektirdiği KPSS10 veya KPSS121 puan türlerinden 50 ve üzerinde puan almış olanların başvurabileceği açıklanmıştır. Bununla birlikte, başvuru yapan adaylar arasından KPSS puanı üstünlüğüne göre ilgili alanlarda açıklanan kontenjanların üç katı kadar adayın sözlü sınava davet edileceği duyurulmuştur (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2016; Resmi Gazete, 2016).

Öğretmenlerin mesleğe kabulüne ilişkin alanyazına bakıldığında, genel olarak dünyada öğretmen yetiştirme konusunda model aldığımız ülkelerdeki ölçüt ve seçim yöntemlerine benzer yöntemler kullanıldığı görülmektedir. Birçok ülkede öğretmenlerin niteliğinin artırılmasına yönelik önlemler alınmakta ve çalışmalar yürütülmektedir. Ülkemizde öğretmen atamalarında başvurulan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) benzeri sınavlar Almanya, Avusturya, Fransa, İspanya ve Lüksemburg ve ABD'nin kimi eyaletlerinde görülmektedir. Bu sınavlar kağıt-kalem testi şeklinde olabildiği gibi Belçika, Yunanistan, Hollanda ve Portekiz'de görüldüğü üzere görüşmeleri de (mülakat) içermektedir (Gündoğdu ve diğerleri, 2008:36).

Öğretmen atamalarına ilişkin mevcut yasal düzenlemeler uyarınca 2016'dan bugüne gerek ilk atama yapılırken gerekse aday öğretmenlikten asil öğretmenliğe geçişte sözlü sınavların kullanılmaya başlanmıştır. İlgili alanyazında öğretmen atamalarında gerçekleştirilen sınavları incelemek üzere bir dizi çalışmanın gerçekleştirildiği görülmektedir. Örneğin Atav ve Sönmez (2013) tarafından öğretmen adaylarıyla yürüttükleri çalışmalarında, öğretmen adaylarının büyük bir kısmının Kamu Personel Seçme Sınavı'ndaki (KPSS) eğitim bilimleri sorularının öğretmenlik bilgisini ölçecek düzeyde olmadığını ve bu süreçte adaylara sözlü sınav yapılması gerektiğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Sezgin ve Duran'ın (2011) öğretmen adayları ile gerçekleştirdikleri çalışmada ise öğretmen adaylarının KPSS'ye bir alternatif olarak öğretmen atamalarında yazılı ve sözlü sınavların kullanılması gerektiği yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

2016'dan beri MEB tarafından öğretmen alımlarında uygulanan sözlü sınavların bu sınavlara giren öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirildiği çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Sözlü sınav uygulaması ile ilgili Er, Koşar, Koşar ve Kılınc (2017) tarafından yürütülen çalışmada sözlü sınava girip atanmış ve atanmamış öğretmenlerle görüşme yapılmıştır. Adı geçen çalışma XII. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Ancak tam metni bu çalışma hazırlandığı zaman henüz yayınlanmadığı için sonuçları ile ilgili değerlendirme yapılamamıştır.

Öğretmen adaylarının MEB okullarında görev yapması için şuan da esas alınan tek puanın sözlü sınavda alınan puan olması sözlü sınav uygulamalarının içerik, kapsam ve geçerliliğini ortaya koyacak çalışmaların yapılmasını da gerekli kılmaktadır. Bu çalışmalarla sözlü sınav uygulamasının içerik ve kapsamında gerekli değişiklik yapılmasına ışık tutulacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda sözlü sınavla atanmış Coğrafya öğretmenleri ile yürütülen bu araştırmanın alanyazındaki önemli bir eksikliği kapatacağı, sözlü sınav uygulamaları ile ilgili bir dönüt sağlayacağı ve yeni yapılacak çalışmalara ışık tutacağı ön görülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi ile yapılmış bir durum çalışmasıdır. Durum çalışması deseninde bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyleri, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Bogdan ve Biklen, 1998; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmanın amacı 2016 yılından beri öğretmen atamalarında gerçekleştirilen sözlü sınav uygulamasını bu sistemle atanmış Coğrafya öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirmektir. Yani mevcut çalışmada, sözlü sınava girip bu sınavda başarılı olarak atanan ve bu sözlü sınavı deneyimlemiş Coğrafya öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak gerçekleştirildiği için durum çalışması deseni tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016 ve 2017 yıllarında gerçekleştirilen sözlü sınav sonrasında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullara sözleşmeli olarak ataması yapılan on bir Coğrafya öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yönteminde çalışma grubunu belirlemede dikkat edilecek ölçüt/ölçütler araştırmacı tarafından belirlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Sözlü sınav uygulamaları sonucu ülkenin dört bir yanına öğretmen atamaları yapılmaktadır. Bu nedenle araştırmanın yürütüleceği örneklem seçiminde 2016 ve 2017 yıllarında MEB’de görev yapacak öğretmenlerin belirlenmesi amacıyla yapılan sözlü sınavlara girmiş, başarılı olmuş ve MEB’de göreve başlamış olan Coğrafya öğretmenleri ile görüşmeler yapılması planlanmıştır. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler

	Nitelik	Katılımcı Sayısı
Cinsiyet	Kadın	5
	Erkek	6
Yaş Durumu	24	3
	25	5
	26	1
	27	2
Mezuniyet Yılı	2015	5
	2016	6
MEB’de Göreve Başladığı Yıl	2016	8
	2017	3
KPSS + ÖABT Sınavına Giriş Sayısı	1	7
	2	4
Lisans Mezuniyet Notu	3.00 - 3.20	6
	3.21 - 3.40	2
	3.41 - 3.60	2
	3.61 - 3.80	1

Veri Toplama Aracı

Durum çalışmalarında başlıca veri toplama yöntemlerinden biri görüşmedir (Büyüköztürk vd., 2012; Bogdan ve Biklen, 1998; Creswell, 2007; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu bağlamda çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları görüşülen kişiye kendini ifade etme imkânı sağlamaktadır (Büyüköztürk vd., 2012). Görüşme formunun hazırlanma

sürecinde yerli ve yabancı alanyazın taranmış ve bunlara dayalı olarak sorular (7 soru) oluşturulmuştur. Yedi sorudan oluşan görüşme formunun kapsam geçerliği için üç farklı alan uzmanı ve çalışma grubuna girmeyen sözlü sınav sonucunda atanmış bir Coğrafya öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Son hali verilen yarı yapılandırılmış görüşme formunda ana soruların yanında, sorunun anlaşılmasında ya da yanlış anlaşıldığı durumlarda alternatif sorular ve gerektiğinde kullanılmak üzere sonda tipi sorular da kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri araştırmacı tarafından toplanmış, araştırmacı çalışma grubunu oluşturan Coğrafya öğretmenlerine araştırmacının amacı ve yöntemi hakkında bilgiler aktardıktan sonra gönüllülük esasına dayalı olarak görüşme için yer ve zaman ayarlayarak görüşme yapılması talep edilmiştir. Lisansüstü eğitimleri nedeniyle haftanın belirli günlerinde Ankara'da bulunan Coğrafya öğretmenleri ile yüz yüze, farklı illere görev yapan ve yüz yüze görüşme ihtimali düşük olan öğretmenlerle ise interaktif iletişim (Whatsapp ve Skype) kanalları aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yürütülen çalışmada araştırmacı tarafından katılımcılara görüşme öncesi araştırmacının amacı tekrar edilerek etik ilkelere uygun bir görüşme ve araştırma gerçekleştirileceği vurgulanmıştır. Gönüllülük esasına göre yürütülen görüşmelerde katılımcıların izinleri alınarak ses kaydı alınmıştır. Merriam (2013) görüşmenin katılımcı bilgi ve görüşlerine karşı tarafsız olması gerektiğini vurgular. Araştırma bulgularının raporlaştırma aşamasında katılımcı isimlerinin gizleneceği ve görüşme verilerinden yapılan alıntılar K1, K2, K3... biçiminde yapılan kodlamalarla aktarılacağı görüşme öncesi katılımcılara belirtilmiştir. Araştırmacı tarafından bizzat gerçekleştirilmiş olan görüşmeler ortalama 25 ile 40 dakika arasında sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, nitel araştırma veri analizi tekniği olarak betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmacının iç geçerliği için verilerin anlamlılığına, bulguların kendi içinde tutarlı olup olmadığına, daha önceki kavramsal çerçeveye uyumuna bakılmıştır. Ayrıca güvenilirliği artırmak için katılımcıların kendilerini rahat hissetmelerini sağlayacak kadar birlikte zaman geçirilmesine gayret edilmiştir. Çalışma grubunun araştırma öncesinde de araştırmacının tanıdığı ve iletişimde olduğu kişiler arasından seçilmiş olması veri toplama sürecinin geçerliliğini artırmaya fayda sağladığı düşünülmektedir. Verilerin analizi sonucunda katılımcı teyidi sağlanmıştır. Bulguları desteklemek ve araştırma güvenilirliğini artırmak adına katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmacı tarafından 2016 ve 2017 yıllarında sözlü sınavla MEB'de göreve başlamış 11 Coğrafya öğretmeni ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler çeşitli başlıklar altında ele alınmıştır. Katılımcı görüşlerinden yapılan alıntılarla bulgular zenginleştirilmeye çalışılmıştır.

Coğrafya öğretmenlerinin öğretmen atamaları için KPSS ve ÖABT sınavından sonra sözlü sınav yapılmasını doğru ve gerekli bulup / bulmadıkları konusundaki görüşleri

Görüşme yapılan Coğrafya öğretmenlerinin % 81,8'i öğretmen atamaları için yapılan KPSS (GK+GY+Eğitim Bilimleri) ve ÖABT sınavlarının ardından sözlü sınav uygulanmasını doğru ve gerekli bulmadığını beyan etmiştir. Öğretmenlerin büyük bölümü sözlü sınava kadar birçok sınav ile uğraşmış adayların tüm emeklerinin hiçe sayılıp sözlü sınava tabi tutulmaları ve bu sınavın puanına göre atama yapılmasını yanlış olarak değerlendirmektedir. Adayların sözlü sınav öncesindeki sınavlardan aldıkları puanların boşa gittiği ve verilen emeklerin heba olduğu vurgulanmıştır.

K.11. *Yeterince sınava giren öğretmenlerin yeterliliğinin tam ölçülemediği düşüncesi ile tekrar sözlü mülakata almak gereksiz bir uygulamadır. Öğretmenlerin yeterliliği üniversitelerin verdiği diploma ile tasdik edilmiştir.*

K.7. *Bu kadar yıpratıcı, zor ve aşamalı bir sınav silsilesinin ardından öğretmenlerin bu şekilde nesnel olamayan ve bilimsellikten uzak bir sınav sistemiyle tekrardan elemeye tabi tutulması yanlıştır.*

K.4. *Çünkü sınav için harcanan emek boşa gitmiş oluyor. Belki benim de girdiğim sınavda benden yüksek alıp mülakatta elenen adaylar olmuş olabilir. Aynı şekilde benden düşük alıp benden önce yerleşmiş olan adaylar olabilir.*

Katılımcılarında biri ise KPSS ve ÖABT sınavlarında iyi puan alarak sözlü sınava girmiş ve başarı gösterip atanmış tüm öğretmenlerin sözlü sınavla atandığı için toplum içerisinde hak etmeden atandığı algısı oluştuğu için haksızlığa uğradığını düşünmektedir.

K.1. *Bu sistemle atanan öğretmenlerin tümü mülakattan dolayı torpille atanmış gibi düşünülüp mağdur edildiğini düşünüyorum.*

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu 105 yazarlarına aittir.

Araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerinin ikisi ise sözlü sınav uygulamasını doğru ve gerekli bulduğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan biri bu durumun sebebi olarak öğretmenlerin yalnızca bilen değil, bildiğini en iyi şekilde aktaran olması gerektiğini bu aktarma becerisinin de ancak sözlü sınavlarla yapılabileceği görüşünde olmalarını belirtmişlerdir.

K.5. *Öğretmenlerin bilişsel düzeydeki yeteneklerini ölçen KPSS ve ÖABT sınavlarının ardından, öğretmenlerin görevlerindeki yeterliliklerini yordayan sözlü sınavı doğru buluyorum. Çünkü öğretmen sadece bilen değil, bildiğini en iyi şekilde karşıdaki kişiye aktarandır. Bu aktarım olayını ölçmek için de yapılacak en iyi sınav türü şüphesiz objektif ve doğru değerlendirilebilirliği olan sözlü mülakatlardır.*

Sözlü sınav uygulamasının yapılması gerektiğini ifade eden öğretmenlerden biri de sözlü sınavın üniversite eğitimi ve girilen KPSS + ÖABT sınavlarından sonra değil üniversite eğitimine girişte yapılması gerektiğini belirtmiştir.

K.10. *Bence mülakat yapılmalı ama bu mülakat KPSS'den sonra değil üniversiteye girişte seçilen bazı bölümler için mülakat şartı getirilebilir.*

Coğrafya öğretmenlerinin atamalarda yalnızca sözlü sınav puanının esas alınması konusundaki görüşleri

Araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerinin tümü atamalarda yalnızca sözlü sınav puanının dikkate alınması ve daha önce girilen KPSS + ÖABT sınav puanlarının hiçbir etkisinin kalmamasını uygun bulmadıklarını beyan etmiştir. Kısa bir süre içerisinde yapılan sözlü sınavlarda objektif olunmasının zorluğuna dikkat çeken adaylar sözlü sınavdan önce girilen tüm sınavlardan alınan puanların ve verilen emeklerin boşa gitmesini haksızlık olarak değerlendirdiği görülmektedir.

K.2. *Bizlerin en az 17 yıllık emeğimizi hiçe sayıp mülakattaki 5 dakikalık alanımızla ilgili olmayan sorulara verdiğimiz cevaplara dayanarak atama yapılması yanlıştır.*

K.4. *O zaman KPSS sınavı neden var diye sorgulamak gerekir. Madem mülakat esas alınıyor. Bu sınav neden var? Mülakat ölçme yeteneği güçlü olan bir sınav değildir. Güvenilirliği ve geçerliliği düşüktür. Psikolojik ve fizyolojik etmenler mülakata etki edebilir.*

K.6. *Sadece sözlü sınav puanı başarısının esas alınması diğer sınavlarda daha yüksek puan alan insanların haklarının gasp edilmesi anlamına gelmektedir. Sözlü sınav puanının atamaya esas alınması yazılı sınavlarda çok yüksek puan almayı anlamsız hale getirmektedir. Çünkü mevcut mülakat kontenjanında birinci veya onuncu olmak sözlü sınavla birlikte anlamını yitirmektedir. Örneğin 100 kişilik atama yapılacak olan bir bölümde 1. olmakla 300. olmak arasında bir fark kalmamaktadır.*

Coğrafya öğretmenlerinin sözlü sınavın atama puanına etkisinin değiştirilmesi konusundaki görüşleri

Araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerine yöneltilen "öğretmen atamalarında sözlü sınav puanının etkisini değiştirme noktasında yetkiniz olsa değişiklik yapar mısınız?" sorusuna verdikleri yanıtlara bakıldığında bir katılımcı sistemde herhangi bir değişiklik yapılmaması gerektiğini ifade etmiştir. Üç öğretmen sözlü sınav uygulamasının tümüyle yanlış olduğu ve herhangi bir değişiklik bu hatanın düzeltilebileceğine inanmadıkları için sınavın kaldırılması gerektiğini savunmaktadır.

K.9. *Evet yapardım. Sözlü sınavın etkisini tamamen ortadan kaldırırdım. Bu sözlü sınavın eğitim fakültesine öğrenci alırken yapılması gerektiğini düşünüyorum. Mezun olduktan sonra değil.*

K.3. *Sözlü puanın etkisini tamamen ortadan kaldırmak isterim. Öğretmenlik için üniversite girişinde bir mülakat yapıp bu bölüm ya da öğretmenlik için uygun olup olmadığı tespit edilmelidir. Öğretmen adaylarına 4 -5 yıl bu bölümü okuduktan sonra 'sen öğretmenlik için uygun değilsin' demek ne kadar doğrudur. Öğretmenlikten başka elinde başka meslek olmayan bu kişiler ve ülkemiz için bu bir kayıp olacaktır.*

Katılımcıların % 27,3'ü ise sözlü sınavdan alınan puanın tümüyle atamaya esas alınmasının yanlış olduğuna dikkat çekerek sözlü sınav puanının atama için KPSS + ÖABT + Sözlü sınav puanı olarak oluşturulacak yeni puan hesaplamasında belirli bir oranda etkisinin olması gerektiği görüşündedir.

K.1. *Mülakatın çok azda olsa bir etkisinin olmasını düşünüyorum. Öğretmenlik mesleği yarım saatlik mülakatla ölçülemeyeceği gibi girilen alan, eğitim bilimleri ve gk-gy sınavı ile de ölçülemez. Mülakatın diğer sınavlar gibi belirli bir oranda toplam puana etki etmesini isterim. Bu oran bence %10 olmalı*

K.11. *Evet. Sözlü sınavın belli bir miktarı (%40) ile yazılı sınavın belli bir miktarını (%60) baz alarak atama yapardım.*

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu 106 yazarlarına aittir.

Coğrafya öğretmenlerinin %36,7'si ise sözlü sınav sonucunda öğretmen adaylarına bir puan vermek yerine öğretmen yeterliliği bakımından bir değerlendirmeye tabi tutularak sözlü sınav sonucunda geçti-kaldı biçiminde bir değerlendirme yapılması gerektiğini düşünmektedir. Sözlü sınavdan başarılı olan adaylarında KPSS+ÖABT sınav puanlarından aldıkları P121 puanına göre atanmalarının daha doğru olacağını ifade etmişlerdir.

K.5. *Evet. KPSS ve ÖABT sınavlarından başarılı olmuş adayları sözlü mülakata çağırıp ardından öğretmenliğe yeterliliğini GEÇTİ-KALDI şeklinde değerlendirirdim. Ardından geçer not alan adayları KPSS P121 puan türüne göre atardım.*

K.8. *Mülakat kesinlikle uygulanacaksa KPSS ve mülakatın ortalamasının alınması ya da mülakatın geçti - kaldı şeklinde değerlendirilip KPSS üstünlüğüne göre atama yapılmasını sağlardım.*

Coğrafya öğretmenlerinin sözlü sınavda kalış sürelerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerinin % 63,6'sı sözlü sınavda 10 dakikadan daha az kaldığını ifade etmiştir. % 27,2'si ise sözlü sınavlarının 15-20 dakika arasında sürdüğünü bir öğretmen ise 20 dakikadan daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Coğrafya öğretmenlerine sözlü sınavda yöneltilen soruların dağılımına ilişkin bulgular

Çalışma grubu ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler ışığında sözlü sınavda Coğrafya öğretmenlerine yöneltilen soruların sayısında ve kapsamında farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu farklılıkların yanında tüm adaylara eğitimde teknoloji kullanımı ve MEB'in yürüttüğü Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) ile Eğitim Bilim Ağı (EBA) Projeleri hakkında görüşleri sorulduğu belirlenmiştir. Eğitimde teknoloji kullanımı sorusunun yanında öğretmen adaylarına tarih, eğitim bilimleri, güncel olaylar, kısmen de alan bilgisini ölçmeye dönük sorular yöneltilmiş belirlenmiştir.

K.1. *Sözlü sınavda akademik ve genel kültür anlamında yaklaşık 8-9 tane soru yöneltiler. Onun dışında sosyal medya hakkındaki düşüncelerim soruldu. EBA ve FATİH projesi hakkında bilgi istendi.*

K.6. *Sözlü sınavda zarflar içerisinde sorular yer almaktadır. Bu zarftan herkese olduğu gibi bana da iki soru çıktı. 1. Soru: Birleştirilmiş sınıf uygulaması ülkemizin hangi alanlarında yaygındır? sorusuydu. 2.Soru: eğitimde özümseme ilkesini konu edinen bir soruydu. Soru cümlesini net hatırlamıyorum. Ayrıca bana MEB'in yürüttüğü projelerden hangilerini bilip bilmediğimi sordular. Özellikle teknoloji ve eğitim ilişkisini ön plana çıkaran projeler üzerine konuştuk. EBA ve FATİH Projesi'nin ne olduğu ve içerikleri hakkında sorular soruldu. Etkileşimli tahtayı kullanmayı bilip bilmediğimi sordu. Bu sorular dışında mülakata girdiğim ve atamamın yapıldığı süreç 15 Temmuz darbe girişiminden kısa süre sonra olduğu için bu konu hakkında da fikirlerim soruldu.*

K.7. *Zarfta yer alan iki soru haricinde 6 soru daha yöneltilmiştir. Sınıf yönetimini nasıl sağlarsınız?, En son okuduğunuz kitap?, İzlediğiniz film?, EBA ve materyal kullanımını nasıl sağlarsınız?, Konferans verilse coğrafya alanında kimin katılmasını istersiniz?, Küreselleşmenin iletişime etkileri? vb. sorular yöneltilmiştir.*

K.9. *İlk olarak KPSS puanım hangi üniversiten mezun olduğum nereli olduğum gibi genel sorular soruldu. Sözlü sınav girişinde zarf seçmiştim. Burada 2 soru vardı. 1. Soru öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesini nasıl belirleyeceğim ile ilgiliydi. Diğer soru ise üniversiteye başlayacak öğrencilere ne gibi önerilerde bulunursunuz idi. Bunlar dışında Fatih ve EBA projeleri ve öğrenci öğretmen iletişime hakkından bir soru soruldu. Neden yüksek lisans yapmadığımı soruldu.*

K.2. *Zarftan 1 tarih 1 eğitim bilimleri sorusu çıktı. Birinci soru; İstanbul'un fethinin sonuçları nelerdir. Diğer soru ise işbirlikçi öğrenme ile hazırlanan proje çalışmalarında teknolojiden nasıl yararlanır gibi bir soruydu. Bunlar haricinde komisyon Dinler arası diyalog hakkındaki görüşlerimi sordu*

Sözlü Sınavda Coğrafya öğretmenlerinin alan bilgisini ölçmek amacıyla yöneltilen soruların kapsam ve dağılımına ilişkin bulgular

Katılımcıların sözlü sınavda kendilerine yöneltilen sorular arasında branşlarına özgü temel alan bilgileri ile akademik bilgilerini ölçmek amacıyla soruların var olup olmadığı ile ilgili dönütlerinden yola çıkılarak aşağıdaki tablo hazırlanmıştır.

Tablo 2: Coğrafya Öğretmenlerine Sözlü Sınavda Branşlarına Özgü Yöneltilen Soruların Sayı Ve Kapsamına Dair Bulgular

Branşa özgü yöneltilen soru durumu	Yüzde (%)	Soru dağılımına ilişkin katılımcı ifadeleri
Coğrafya İle İlgili Soru Yöneltildi	45,5	K.1. Mülakat komisyonundaki kişilerin iki tanesinin sosyal alanlardan olduğunu düşünüyorum ve alanımla ilgili sordukları soruların kapsayıcı olduğuna inanıyorum
		K.3. Güneş lekeleri neden oluşur ve ne gibi etkiler yapar?
		K.5. Sözlü mülakatta zaman sınırlaması olduğu için yöneltilen soruların Coğrafya evreninin bütününe sirayet ettiğini ve kapsam geçerliliğinin yüksek olduğunu söyleyemem.
		K.7. Sadece %20 lik kısım bunu oluşturdu diyebiliriz. Coğrafya derslerinde materyal kullanımı ve EBA'dan yararlanma,
Coğrafya İle İlgili Soru Yöneltilmedi	54,5	K.2. Hiç bir şekilde coğrafya alan bilgim ölçülmedi.
		K.4. Bu kapsamda bir soru sorulmadı.
		K.6. Coğrafya bilgimi ölçmeye yönelik bir soru sorulmadı. Genel öğretmenlik becerilerim ve eğitim bilimleri ile ilgili sorular soruldu.
		K.8. Coğrafya bilgimi ölçmeye yönelik soru sorulmadı.
		K.9. Coğrafya bilgimi ölçecek bir soru sorulmadı.
		K.10. Coğrafi bilgimi sorgulayan soru sorulmadı.

Tablo 2'de görüleceği üzere sözlü sınavla ataması yapılan katılımcıların % 54,5'ine branşlarına ait bilgilerini ölçmek amacıyla soru yöneltilmemiştir. Coğrafya alanıyla ilgili sorular yöneltilen adaylardan sadece biri soruların kapsayıcı olduğunu ifade etmiştir.

Sözlü sınav uygulamasının nitelikli öğretmen ihtiyacının karşılanmasına katkısına ilişkin bulgular

Öğretmen niteliğinin artırılmasına katkı sağlaması hedefiyle yola çıkılan sözlü sınav uygulamasının bu noktada nasıl bir etki yapacağına ilişkin yöneltilen soruya katılımcıların % 63,6'sı böyle bir katkı sağlamasının çok güç olduğunu vurgulamıştır. Hatta sözlü sınav uygulamalarının öğretmen niteliğini düşürücü rol oynayacağı görüşü de paylaşılmıştır.

K.2. Nitelikli öğretmen seçiminde işe yarayacağını düşünmüyorum. Hatta niteliksiz öğretmen atamaları yapılır. Aşırı derecede torpil dönüyor. Branş sıralamam 30 iken 83 kişilik yapılan atamada sonuncu olarak atandım. Yine KPSS sınavına girmeyen dersane öğretmenleri mülakat ile atandı. Hiç bir şekilde alan bilgisi ölçülmeden atamaları yapılması eğitim niteliğini düşürür. Bu dersane öğretmenleri iyi olsaydı zaten 6-7 yıl içinde kesin atanırdı.

K.4. Sözlü sınav uygulaması da KPSS de nitelikli öğretmeni ölçemez bence. Nitelikli olabilmek bir işte emek harcamakla gerçekleşir. Öğretmenlik tecrübeyle yerleşen bir meslektir.

K.8. Sağlayamaz, çünkü 5-10 dakikalık bir görüşme öğretmenin nitelikli olup olmadığına dair yeterli veri sağlayamaz.

K.7. Kesinlikle katılmıyorum. 15 dakika gibi kısa bir sürede bir iki soruyla öğretmen niteliği ölçülemez. Buna karar vermek için yanlış bir zaman dilimi. Birey üniversiteyi kazandığında yeterliliği en başta ölçülüp buna karar verilebilir. Belirli aşamalardan geçmiş mezun olmuş ve yeterli puanı almış öğretmenin o saatten sonra yeterliliğini ölçmenin yanlış olduğunu düşünüyorum.

Katılımcıların % 36'4'ü ise sözlü sınav uygulamasının bu haliyle katkı sunamayacağını, sınav komisyonlarının iyi seçilmesi, nesnel bir değerlendirmenin sağlanması durumunda nitelikli öğretmen seçiminde sözlü sınav uygulamasının fayda sağlayabileceği görüşünü paylaşmaktadır.

K.3. Eğer gerçekten nesnel bir şekilde değerlendirme sağlanabilirse olabilir. Ama nesnel değerlendirmenin sağlanabileceğini düşünmüyorum.

K.11. İyileştirilip objektif hale getirilirse daha iyi sonuçlar elde edilebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Artan öğretmen adayı sayısı ve ona karşın sınırlı sayıda kalan öğretmen atama kontenjanları için aday seçimi için yapılan sınavların sayısı ve formatında değişiklikler yapılmaktadır. 2016'da başlayan ve öğretmen atama puanı olarak kullanılan sözlü sınav uygulamasıyla ilgili bizzat sınava katılıp ataması yapılmış Coğrafya öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcıların %81,8'i büyük emek vererek hazırladıkları KPSS (GK+GY+Eğitim Bilimleri) ve ÖABT sınavından alınan puanların sadece sözlü sınava girmek için yapılan sıralama için kullanılmasının bu bağlamda sözlü sınav yapılmasının yanlış bir uygulama olduğu görüşünü paylaşmışlardır.

Görüşme yapılan Coğrafya öğretmenlerinin tümü sözlü sınav puanının doğrudan atama puanı olarak kullanılmasının yanlış olduğunu beyan etmiştir. Zira büyük emekler verilerek hazırlanarak girilen yazılı sınavlardan alınan puanlar hiçe sayılmaktadır. Birçok komisyon tarafından yürütülen sözlü sınavlarda adaylara sınavdaki puanlarında çok farklı puanlar verilmesi sonrasında haksızlık yapıldığı katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Sözlü sınav için atama yapılacak kontenjanın üç katı adayın çağırılması ve atamanın doğrudan sözlü sınav puanına göre yapılması sınavlardan aldığınız puan sonucunda Türkiye birincisi dahi olmanızı anlamsız hale getirmektedir. Araştırmaya katılan Coğrafya öğretmenlerinin de en fazla üzerinde durduğu nokta yazılı sınavlardan alınan puanların hiçbir kıymetinin kalmamış olmasıdır. Sözlü sınava birinci sırada giren aday atanamazken en son sırada giren adayın atanması büyük haksızlık olarak değerlendirilmektedir.

Katılımcıların % 63,6'sı sözlü sınavda 10 dakikadan daha az süre kaldıklarını beyan etmiştir. Sadece bir katılımcı sözlü sınavda 20 dakikadan daha fazla kaldığını belirtmiştir. MEB tarafından açıklanan sözlü sınav duyurusunda da belirtildiği üzere sözlü sınavda adayların, "bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü; iletişim becerileri, özgüveni ve ikna kabiliyeti; bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı ve topluluk önünde temsil yeteneği ve eğitimcilik nitelikleri" bakımından değerlendirileceği belirtilmiştir (MEB, 2016). Bu açıklamada belirtilen niteliklerin 10 dakikadan daha az bir sürede ölçülebilmesi oldukça güçtür. Katılımcıların lisans eğitimleri sonrasında girdikleri yazılı ve sözlü sınavlarda aldıkları puanlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Çalışma Grubunun Yazılı ve Sözlü Sınav Puanları İle Göreve Başlama Yılları

Katılımcı	P-10 Puanı (GK-GY-Eğitim Bilimleri)	P-121 Puanı (GK-GY-Eğitim Bilimleri +ÖABT)	Atamaya Esas Sözlü Puanı	P-121 ile Sözlü Puanı Fark	MEB'de Göreve Başlama Yılı
K.1	85	83.7	91.9	8.2	2016
K.2	79	84	89.3	5.3	2016
K.3	82.2	79.8	90	10.2	2016
K.4	79	80.5	85	4.5	2017
K.5	80.5	86.2	90	3.8	2016
K.6	79.1	83.5	95	11.5	2016
K.7	83	80	90.3	10.3	2016
K.8	78	79	86	7	2017
K.9	83	84	93	9	2016
K.10	84.7	85.6	87.9	2.3	2017
K.11	86.6	81.5	93	11.5	2016

Tablo 3'te görüldüğü üzere 2016 ve 2017 yıllarında sözlü sınav sonrası ataması yapılan on bir Coğrafya öğretmenin tümünün sözlü sınav puanı yazılı sınavlardan aldıkları puana göre daha fazla durumdadır. Yazılı sınavdan alınan puanların sözlü sınav sonrası 2,3 ile 115 arasında arttığı görülmektedir. Sözlü sınavın ilk yapıldığı 2016 yılındaki fazla artıştan dolayı gösterilen tepkiler üzerine 2017 yılında yapılan sözlü sınavlar öncesinde bizzat Milli Eğitim Bakanı İsmet YILMAZ tarafından "sözlü sınavda adayın yazılı sınav notundan 5 fazla ya da düşük not verilebileceğini açıklamıştır (<https://www.memurlar.net/haber/668168/>). Ancak

çalışma grubumuzdaki 2017’de sözlü sınav ile atanmış Coğrafya öğretmenlerinden biri (K.8) yazılı sınav puanından 7 puan fazla aldığı görülmektedir. Sosyal medya üzerinden sözlü sınav sonrası öğretmen adayları tarafından yapılan açıklamalarda da 5 puan fazla ya da düşük uygulamasına tüm adaylarda uyulmadığı görülmektedir.

Sözlü sınavda öğretmen adaylarına yöneltilen soru sayılarında adaylar arasında farklılık olduğu görülmektedir. Bazı adaylara iki soru çektilerle cevaplaması istenmişken bazılarında 8-9 soru yöneltilmiştir. Soruların kapsam ve dağılımı arasında da farklılıklar bulunmakla birlikte ortak olan nokta tüm adaylara eğitimde teknoloji kullanımı ile MEB’in yürüttüğü FATİH ve EBA projeleri hakkında sorulara yöneltilmiş olmasıdır. Bu soruların yanında genel kültür, tarih, güncel olaylar ve bransa özgü sorular yöneltilmiş görülmüştür. Katılımcıların ifade ettikleri sorunlardan biri de sözlü sınav komisyonunda branşları ile ilgili akademik bilgiye sahip üyelerin çoğu komisyonda bulunmamasıdır. Sözlü sınav uygulamalarının daha başarılı olması ve nitelikli öğretmen seçiminde fayda sağlayabilmesi adına komisyonlarda mutlaka aynı branştan üyelerin bulunması büyük önem taşımaktadır. Coğrafya öğretmeni adaylarını sözlü sınav alan komisyondaki matematik mezunu bir üyenin değerlendirmesi ile Coğrafya mezunu bir üyenin değerlendirmesi oldukça farklı olacaktır.

Sözlü sınav sonucunda atanmış Coğrafya öğretmenleriyle yapılan görüşmelerde özellikle vurgulanan noktalardan biri de katılımcıların % 54,5’ine sözlü sınavda branşıyla ilgili soru yöneltilmemiş olmasıdır. Öğretmen adaylarının uzun bir çalışma maratonu sonucunda girip iyi puanlar aldıktan sonra girdikleri sözlü sınavda branşı ile alakalı sorular yöneltilmemesi önemli bir sorun olarak değerlendirilmelidir. Adayların öğretmenlik becerilerini ölçebilmek için illaki branşlarına özgü akademik sorular yöneltilmesi tek çözüm olmasa da eğitim teknolojileri ve genel kültür sorularına branşına özgü bir bakış açısı ile vereceği cevapların değerlendirilmesi için aynı branştan komisyon üyelerinin olması faydalı olacaktır.

Katılımcıların görüşleri bütüncül olarak değerlendirildiğinde, sözlü sınav sonunda atanmış Coğrafya öğretmenlerinin sözlü sınav sistemiyle ilgili olumsuz görüş bildirdiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının girdiği sınavlarla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, katılımcıların genellikle yazılı sınavın yan sıra alan bilgisini ve öğretmenlik becerilerini de kapsayan sözlü sınavların yapılmasının gerekliliğini ifade ettiği bilinmektedir (Karataş ve Güleş, 2013; Atay ve Sönmez, 2013; Sezgin ve Duran, 2011). Dolayısıyla bu çalışmada ortaya konan bulgular ile birlikte değerlendirildiğinde öğretmen atama sürecinde 2016 yılında başlanan sözlü sınav sisteminin yazılı sınavlar sonrasında yapılmasının öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgili yeterliliklerinin değerlendirilebilmesi için yerinde bir uygulama olarak değerlendirilse de uygulama aşamasında bazı aksaklıklardan bahsetmek mümkündür.

Araştırma bulgularından hareketle öğretmen atamalarında uygulanan sözlü sınavların hazırlanması, içerik ve kapsamı, uygulanması ve değerlendirilmesi noktalarında bazı öneriler getirilmiştir. Sözlü sınavda adaylara yöneltilen soruların alanında uzman kişiler tarafından öğretmen adaylarının alanları dikkate alınarak hazırlanması önerilebilir. Soruların hazırlanması aşamasından sözlü sınavların uygulanma ve değerlendirme aşamalarına kadar komisyonlarda öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarından alan ve meslek bilgili konularında uzmanların yer almasının sınavın geçerliliği açısından gerekli olduğu düşünülmektedir. Sözlü sınavın yapılış amacında bakanlıkça açıklanan beklentileri karşılayabilecek bir ölçme ve değerlendirme sağlanabilmesi için sınav sürelerinin yeterli hale getirilmesi ve şeffaflık-denetlenebilirlik adına sözlü sınavların kamera ile kayıt altına alınması önerilmektedir. Sözlü sınavda alınan puanın doğrudan atama puanı olarak kullanılmasının KPSS sürecinde öğrencilerin verdiği emek ve aldıkları puanların hiçe sayılması uygulamasının yanlış olduğu düşünülmektedir. Bu noktada sözlü sınav sonrasında verilen puanın oranında ya da atamaya etkisinde değişiklik yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. 2016’dan beri uygulanan sözlü sınav uygulaması ile alanyazında çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu nedenle farklı branşlardan sözlü sınav girmiş atanmış ya da atanmamış öğretmenlerle yürütülecek çalışmalar sonucunda ortaya konulacak bulgu ve sonuçlar sözlü sınav uygulamalarının iyileştirilmesine katkı sunacaktır. Bu noktada farklı branşlardan araştırmacılar tarafından nicel, nitel veya karma araştırma yöntemleriyle sözlü sınav uygulamalarının araştırılması önerilmektedir.

Not: Bu çalışma, 10-12 Mayıs 2018 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen “9th International Congress on New Trends in Education”da sunulan sözlü bildirin genişletilmiş halidir.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu 110 yazarlarına aittir.

KAYNAKÇA

- Atav, E. ve Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'na ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 1-13.
- Başkan, Z. ve Alev, N. (2009). Kamu Personeli Seçme Sınavında (KPSS) Çıkan Soruların Öğretmenlik Meslek Derslerine Göre Kapsam Geçerliliği, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 11, s.29-49.
- Bogdan R. C., & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative Research for Education: An introduction to Theory and Methods* (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Geliştirilmiş 13. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Er, E., Koşar, D., Koşar, S. ve Kılınc, A. (2017). Öğretmen Atamalarında Sözlü Sınav Uygulamasının Değerlendirilmesi: Atanan ve Atanamayan Öğretmen Adayların Görüşlerine Dayalı Nitel Bir Analiz. *XII. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Özetleri Kitabı* 11-13 Mayıs 2017, s. 487-488.
- Gündoğdu, K., Çimen, N. ve Turan, S. (2008). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* Cilt 9, Sayı 2, ss 35-43.
- Karataş, S. ve Güleş, H. (2013). Öğretmen atamalarında esas alınan merkezi sınavın (KPSS) öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6(1), 102-119.
- Merriam, S. (2013). *Nitel Araştırma* (Çev. Ed. S. Turan), Ankara: Nobel.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2016). *Sözleşmeli Öğretmenliğe Başvuru ve Atama Duyurusu*. http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_08/05101302_szlemeliretmenalmduyurusu.pdf adresinden 03.04.2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Resmi Gazete (2002). *Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik*, 03.05.2002 tarih ve 24744 sayılı Resmi Gazete. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/05/20020503.htm> adresinden 13.04.2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Resmî Gazete (2016). *Sözleşmeli Öğretmen İstihdamına İlişkin Yönetmelik*. 3 Ağustos 2016 tarih ve 29790 sayılı Resmî Gazete. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/sozogristihdam/sozogristihdam_0.html adresinden 14.04.2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 1-9.
- Şahin, Ç., Arcagök, S., Girgin Sarıdaş, D. ve Demir, M. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Alan Sınavına Yönelik Görüşleri, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı, s. 183-194.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin.